

Loviisan kaupungin kotouttamisohjelma 2021–2024

Sisällys

Käsitteitä	3
Johdanto	5
Vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Loviisassa	6
Kansainvälistä suojelua saaneiden vastaanotto Loviisassa	8
Vastaanoton käytäntöjä Loviisassa	8
Valtion kunnille maksamat korvaukset	10
Kotouttamisen lainsäädäntö ja valtakunnalliset viitekehykset	11
Lainsäädäntö	11
Valtion kotouttamisohjelma	12
Kotouttaminen Loviisassa	13
Paikalliset strategiat ja ohjelmat	13
Kotouttamisohjelman painopisteet 2021–2024	14
Hyvinvointi	14
Työllisyys	15
Osallisuus	16
Monitoimijainen yhteistyö	16
Henkilöstön osaamisen vahvistaminen	17
Kotouttamistyön seuranta	17
Työllisyyden edistäminen	20
Uudenmaan TE-toimiston palvelut	20
Työllisyyden edistäminen Loviisassa	21
Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistäminen	22
Toimialakohtaisia kehittämistavoitteita 2021–2024	25
Perusturva	25
Maahanmuuttajapalvelut	27
Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus	28
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi	30
Kolmannen sektorin ja seurakuntien kotoutumisen edistäminen	32
Tulevaisuudesta	34
Liitteet	35

Käsitteitä

Erityisiä toimenpiteitä tarvitseva

Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteinen kehitys, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Maahanmuuttaja

Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti. Yleiskäsite.

Oleskelulupa

Oleskelulupa on lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Oleskelulupa on joko määräaikainen tai pysyvä. Se myönnetään ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Paperiton

Paperittomalla henkilöllä tarkoitetaan

- muualta kuin EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tullutta, jolla ei ole voimassa olevaa oleskelulupaa, eikä sen myötä laillista oleskeluoikeutta
- muualta kuin EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tullutta, jonka oleskeluluvan tai viisumin edellytyksenä on ollut yksityinen sairaskuutus, mutta vakuutusturva on päättynyt tai se ei ole kattava
- EU-kansalaisia, joilla ei ole vakuutusturvaa sairauden tai sairaanhoidon varalle.

Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, TE-toimiston ja muiden viranomaisten antamaa opastusta, ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä, palveluista ja työelämästä.

Osallisuus

Tunne kuulumisesta suurempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen. Halu osallistua sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja/tai poliittisesti.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Ulkomaalainen

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Vieraskielinen

Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielekseen jonkin muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen.

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisuudesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja – perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Johdanto

Loviisa on kaksikielinen, Itä-Uudellamaalla sijaitseva kaupunki, jossa Tilastokeskuksen mukaan asui vuoden 2020 lopussa 14 745 asukasta. Heistä vieraskielisiä, eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia, oli 670 henkilöä. Loviisaan muuton taustalla on usein perhe tai työ, pienellä osalla kansainvälisen suojelun peruste. Vieraskielisten määrä on Loviisassa, kuten koko Uudellamaalla, noussut tasaisesti koko 2000-luvun.

Maahanmuuttaja (käytössä myös termi maahanmuuttanut) on yläkäsite eri syistä Suomeen muuttaville. Ryhmä on hyvin heterogeeninen: erot työllisyydessä, koulutuksessa, osallistumisessa ja hyvinvoinnissa voivat olla suuriakin suhteessa kantaväestöön riippuen maahantulon syistä ja yksilöllisistä taustatekijöistä. Kuntien ja muiden tahojen kotoutumista edistävillä toimenpiteillä tavoitellaan näiden erojen kaventumista ja yhdenvertaisen aseman saavuttamista yhteiskunnassa.

[Laki kotoutumisen edistämisestä](#) (1386/2010) määrittelee kunnan kotouttamiseen liittyvät vastuut ja tehtävät. Lain mukaan kotoutumista edistäviä toimenpiteitä tulee kunnassa järjestää tarvittavassa laajuudessa, huolehtia kunnan palveluiden soveltuvuudesta maahanmuuttaneille sekä huomioida paikallisen maahanmuuttajaväestön tarpeet kunnan laatimissa suunnitelmissa ja ohjelmissa. Julkisten palveluiden ohella paikallisilla yhdistyksillä, seurakunnilla, muilla yhteisöllä ja yksittäisillä kuntalaisilla on tärkeä osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyviä väestösuhteita edistävä roolinsa kotoutumisen edistämisessä.

Kotoutumislain 32. §:ssä kuntaa edellytetään laatimaan kotouttamisohjelma monialaisessa yhteistyössä ja päivittämään se vähintään kerran valtuustokaudessa. Kotouttamisohjelma ohjaa paikallista kotouttamistyötä ja vahvistaa monialaista yhteistyötä. Se koskee kaikkia kunnassa asuvia kotoutumislain piiriin kuuluvia maahantulon perusteesta riippumatta. Kotouttamisohjelma tulee huomioida kuntalain (410/2015) 110. §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa sekä kuntalain (410/2015) 37. §:n mukaisessa kuntastrategiassa. Voimassa oleva kotouttamisohjelma on myös yksi edellytys valtion maksamiin korvauksiin korvauksiin oikeutetuista henkilöistä.

Edellinen kotouttamisohjelma hyväksyttiin Loviisan kaupunginvaltuustossa 13.9.2017. Vaikka kotouttaminen on aina paikallista, kotoutumislaki mahdollistaa ohjelman laatimisen yhdessä toisen tai useamman kunnan kanssa. Loviisa ja Lapinjärvi laativat ohjelman aiemmin yhdessä, koska paikkakunnilla oli yhteneväinen maahanmuuton kokonaistilanne. Tällä kertaa paikkakunnilla päädyttiin erillisiin kotouttamisohjelmiin, jotta paikallinen tilanne ja tarpeet tulisivat paremmin huomioituksi. Tässä ohjelmassa sosiaali- ja terveyspalveluiden osio koskee Lapinjärveä, koska Loviisan kaupunki tuottaa palvelut Lapinjärven kunnalle vuoden 2022 loppuun saakka pois lukien ikääntyneiden palvelut.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy Loviisan kaupungilta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Kotouttamiseen liittyviä tehtäviä kuitenkin jää yhä kaupungille. Tämän vuoksi maahanmuuttajapalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta perusturvakeskuksesta sivistys- ja hyvinvointikeskukselle. Vuonna 2023 tätä kotouttamisohjelmaa päivitetään vastaamaan senhetkistä toimintaympäristöä ja työhön liittyvää verkostoa. Päivityksessä huomioidaan lisäksi vuonna 2023 päivitettävä kaupunkistrategia.

Tämä kotouttamisohjelma on päivitetty monialaisessa yhteistyössä. Päivitykseen on osallistunut kaupungin toimialojen, kaupungin asuntoyhtiön sekä kolmannen sektorin ja seurakuntien edustajia. Lisäksi Uudenmaan TE-toimiston, Kansaneläkelaitoksen (Kelan) ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) edustajat ovat osallistuneet kotouttamisohjelman laadintaan kommentoimalla ohjelman luonnosversiota. Tahot edustajineen on eritelty kotouttamisohjelman *liitteessä 1*.

Loviisan vuosien 2021–2024 kotouttamisohjelman painopisteet ovat hyvinvointi, työllisyys ja osallisuus. Ne pohjautuvat Loviisan kaupungin keväällä 2021 tarkistettuun, kaupunginvaltuuston hyväksymään [kaupunkistrategiaan](#) sekä syksyllä 2021 päivitettäviin [hyvinvointisuunnitelmaan](#) sekä [lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan](#) vuosille 2021–2024.

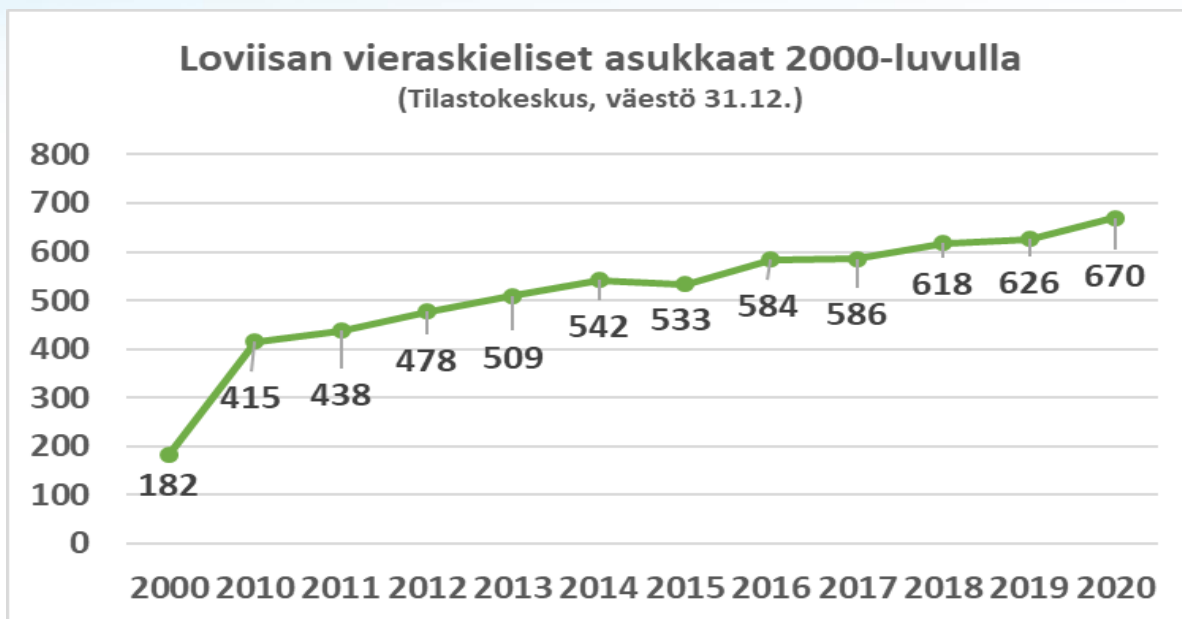
Yksilön kotoutuminen edellyttää yhteiskunnan vastaanottavuutta ja sen kehittämistä viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyönä sekä maahanmuuttaneen omaa aktiivisuutta. Tämän kotouttamisohjelman tavoitteena on, että eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet elää kokonaisvaltaista, hyvinvoivaa elämää Loviisassa – yhdenvertaisina ja osallistuvina loviisalaisina.

Vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Loviisassa

Suomessa maahanmuutto on keskittynyt Uudenmaan alueelle. Vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten määrä on kasvanut tasaisesti myös Loviisassa koko 2000-luvun. Muuton taustalla on useimmiten työ tai perhe, pienellä osalla kansainvälisen suojelun peruste.

Tilastokeskus tuottaa vuosittain kuntakohtaiset tiedot vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten määrästä. Kuntakohtaisten tietojen poiminta on kunkin vuoden viimeiseltä päivältä.

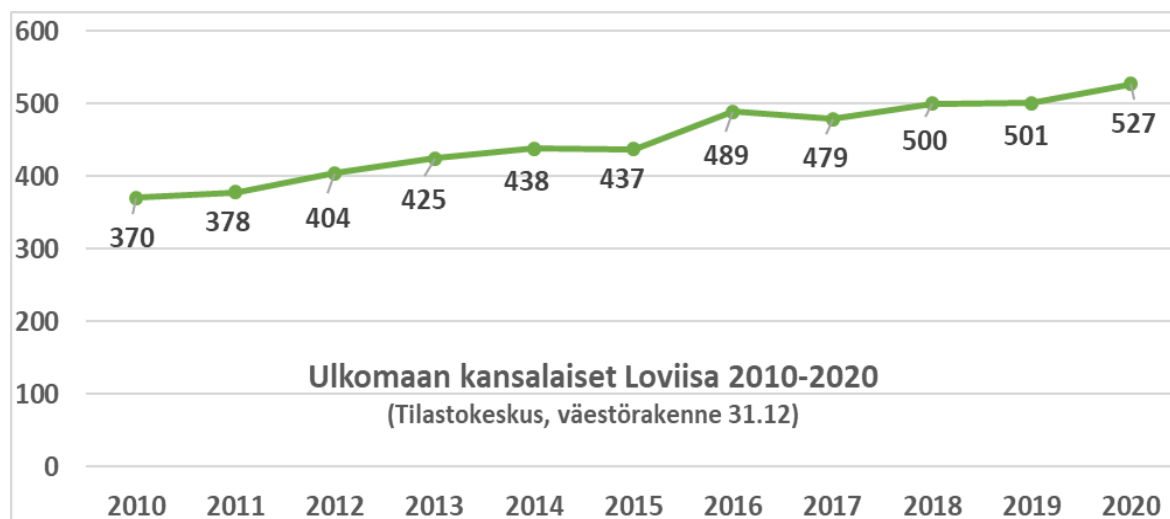
Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 kaksikielisessä Loviisassa asui 14 745 asukasta, joista äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia eli vieraskielisiä oli yhteensä 670 henkilöä (4,5 prosenttia koko Loviisan väestöstä).

Kuvio 1: Loviisan vieraskieliset asukkaat 2000, 2010–2020 (Tilastokeskus, väestörakenne 31.12.)

Vuonna 2020 suurimmat kieliryhmät Loviisassa olivat Tilastokeskuksen mukaan venäjää (188), viroa (163) ja thain kieltä (54) puhuvat. Vuonna 2010 vastaavat luvut ovat olleet venäjä (149), viro (91) ja thai (30).

Ulkomaan kansalaisia Loviisassa oli Tilastokeskuksen mukaan 527 henkilöä vuonna 2020. Suurimmat kansalaisuusryhmät ovat virolaiset (153), venäläiset (85) ja thaimaalaiset (42).

Kuvio 2: Ulkomaan kansalaiset Loviisa 2010–2020 (Tilastokeskus, väestörakenne 31.12.)

Ulkomaan kansalaisten määrä on vieraskielisten määrää vähäisempi, koska ulkomaan kansalainen voi saada Suomen kansalaisuuden. Kielissä voi olla myös hajontaa, koska tietyissä kansalaisuusryhmissä voidaan puhua useampaa äidinkieltä.

Kansainvälistä suojelua saaneiden vastaanotto Loviisassa

Kansainvälistä suojelua saaneiden vastaanotto perustuu Loviisan kaupungin ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) väliseen sopimukseen, jossa sovitaan kaupungin tarjoamista kuntapaikoista. Kuntapaikkajärjestelmässä kunta vastaanottaa sovittun määrän kansainvälistä suojelua saaneita ja järjestää heille asunnot.

Edellisen kerran Loviisaan saapui kuntapaikoille 36 kiintiöpakolaista vuonna 2016 kaupunginvaltuuston hyväksymän määräaikaisen sopimuksen myötä. Vuodesta 2018 alkaen Loviisassa on ollut kaupunginvaltuuston hyväksymä, toistaiseksi voimassa oleva sopimus 10 kuntapaikasta vuosittain.

Viime vuosina Suomessa ja myös Uudellamaalla on ollut tarjolla enemmän kuntapaikkoja kuin niille kohdennettavia kiintiöpakolaisia. Tästä johtuen Uudenmaan ELY-keskus ei ole kohdentanut henkilöitä Loviisan kuntapaikoille viime vuosina. Vuoden 2020 lopussa Uudenmaan ELY-keskus teki 10 kiintiöpakolaisen kohdentamispäätöksen Loviisaan vuodelle 2021. Vastaanoton käytännön toteutumisesta on kuitenkin hidastanut vuoden 2020 maaliskuussa alkanut koronaviruspandemia.

Vastaanoton käytäntöjä Loviisassa

Kuntapaikoille saapuvien vastaanotto toteutuu Loviisassa monialaisena yhteistyönä. Vastaanottoon ja sen valmisteluun osallistuvat myös kolmas sektori ja seurakunnat. Yhteistyötä tehdään lisäksi Uudenmaan TE-toimiston ja Kansaneläkelaitoksen (Kelan) kanssa.

Loviisan kaupunki järjestää kuntapaikoille saapuville perusvarustellut asunnot. Asunnot järjestyvät ensisijaisesti kaupungin omistaman asuntoyhtiön kautta, mutta yksityisten markkinoiden tarjoamia vaihtoehtoja ei poissuljeta. Asuntojen järjestelyissä huomioidaan asuntojen asukasrakenne ja sen monimuotoisuus.

Asuntoja järjestettäessä kiinnitetään huomiota sijaintiin. Paikkakunnalle saapumiseen sisältyy eri tahojen järjestäminä useita toimenpiteitä, eikä kaikkialla Loviisassa ole toimivaa joukkoliikennettä. Kokonaisuuden sujuvuuden näkökulmasta huomioidaan asunnon kohtuullinen sijainti perusturvakeskuksesta, valmistavasta opetuksesta (Loviisassa Harjuntien koulu) sekä julkisista liikenneyhteyksistä Porvooseen, jossa suurin osa työikäisten ja -kykyisten ko-

toutumisvaiheen koulutuksesta toteutetaan. Mahdollinen varhaiskasvatus järjestetään lähipäiväkodissa, mikäli senhetkinen paikkatilanne mahdollistaa tämän.

Vastaanoton kokonaisuutta koordinoi kaupungin maahanmuuttajapalvelut. Kokonaiskoordinoinnin lisäksi Loviisan maahanmuuttajapalveluissa toteutetaan useita alkuvaiheeseen sisältyviä tehtäviä, joita ovat muun muassa

- rekisteröinti Digi- ja väestötietovirastoon
- ohjaaminen terveystarkastuksiin, hammastarkastukseen sekä muihin tarvittaviin terveyspalveluihin
- tarvittavien henkilöllisyystodistusten hankinta
- Kela-kortti ja Kelan etuuksien hakeminen
- työkäisten ja -kykyisten TE-toimistoon ilmoittautuminen (kotoutumiskoulutus)
- työvoiman ulkopuolella olevien ohjaus tarvittaviin palveluihin
- pankkitilin ja verkkopankkitunnusten hankinta
- lasten ilmoittaminen valmistavaan opetukseen, esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen
- alkuhaastattelut, tarvittaessa alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat
- ohjaus ja neuvonta, joka koskee asumista, asuinympäristöä, viranomaisasiointia, palveluita ja liikkumista, sosiaalista verkostoa ja harrastusten löytymistä.

Terveyspalvelut huolehtivat kuntapaikoille tulevien terveystarkastukset ja hammastarkastuksen. Jokaiselle myös nimetään oma lääkäri ja hoitaja. Alkuvaiheeseen sisältyy tarvittaessa myös psykiatrisen sairaanhoitajan tapaaminen.

Maahanmuuttajapalveluissa tehdään kaikille kuntapaikoille saapuville alkuhaastattelu yhdessä aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijän kanssa. Alkuhaastattelussa kartoitetaan kokonaisvaltaisesti elämäntilanne, työ- ja koulutustausta, omat vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet sekä huomioidaan taustalla olevat mahdolliset traumaattiset kokemukset. Sosiaalityöntekijä laatii alkuhaastattelun pohjalta palvelutarpeen arvioinnin ja tarvittaessa myös asiakassuunnitelman.

Kansaneläkelaitoksen (Kelan) tavoitteena on edistää Suomeen muuttavien henkilöiden ymmärrystä sosiaaliturvasta ja Kelan toiminnasta sekä ottaa käytännön etuuksiin liittyvät tilanteet haltuun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kela tekeekin Loviisan maahanmuuttajapalveluiden kanssa yhteistyötä ennakoivasti. Lisäksi Kela tarvittaessa järjestää yhteistyössä Loviisan maahanmuuttajapalveluiden kanssa ryhmämuotoisia infotilaisuuksia Kelasta ja Suomen sosiaaliturvasta.

Kuntapaikoille saapuvat työkäiset ja työkykyiset ohjataan Uudenmaan TE-toimistoon, joka laatii alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman tarvittaessa yhteistyössä Loviisan kaupungin maahanmuuttajapalveluiden kanssa. Kotoutumissuunnitelma laaditaan alkuun vuodeksi ja tarkistetaan määräajoin. Kotoutumiskieleksi voi valita suomen tai ruotsin. Uudenmaan TE-toimisto ohjaa myös kotoutumiskoulutukseen, jota edeltää kielitesti. Työvoiman ulkopuolella

olevien (odottavien äitien, pienten lasten kotona olevien vanhempien, vanhusten, työkyvyttömiä) alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatii Loviisan maahanmuuttajapalvelut.

Maahanmuuttajapalvelut toteuttavat kuntapaikoille saapuville kokonaisvaltaista, eri elämän osa-alueet kattavaa ohjausta ja neuvontaa yhteistyössä muiden palveluiden, viranomaisten sekä kolmannen sektorin ja seurakuntien kanssa. Ohjausta ja neuvontaa toteutetaan usealla eri tavalla: fyysisesti toimistolla perusturvakeskuksessa, puhelimitse, kotikäynnin ja tarvittaessa tukemalla asiointia eri palveluiden ja viranomaisten toimipisteissä. Tavoitteena on vahvistaa tulijoiden itsenäistä suoriutumista sekä arjen- ja elämänhallintaa uudessa tilanteessa ja asuinpaikassa.

Loviisaan saapuville on tärkeää kokea itsensä tervetulleeksi. Asettumisensa jälkeen kuntapaikoille saapuneet ohjataan erilaiseen kaupungissa toteutuvaan vapaa-ajan toimintaan ja harrastuksiin. Urheiluseurojen, seurakuntien, järjestöjen ja kansalaisopiston tarjonta antavat hyvät puitteet suomen tai ruotsin kielen oppimiselle sekä sosiaalisten suhteiden luomiselle ja hyvinvoinnin ylläpidolle mielekkään tekemisen ja sosiaalisen verkoston luomisen myötä. Myös kolmannen sektorin ja seurakuntien kohdennettua vapaaehtoistoimintaa (kuten erilaista ystävätoimintaa) hyödynnetään sosiaalisten suhteiden syntymisessä loviisalaisiin.

Valtion kunnille maksamat korvaukset

Valtio maksaa kunnille korvauksia kotoutumislain 2. §:n 2. ja 3. momentissa mainituista henkilöistä, kuten esimerkiksi kansainvälistä suojelua saavista, valtion talousarvion rajoissa. Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut kustannusten korvaamisesta erillisen [ohjeistuksen](#). Korvausaika vaihtelee haettavan korvauksen ja maahantuloperusteen mukaan. Esimerkiksi kiintiöpakolaisina saapuneista laskennallinen korvausaika on neljä vuotta ja turvapaikkamenettelyn kautta oleskeluluvan saaneista kolme vuotta. Joidenkin korvausten, kuten korvaus tulkauksen järjestämisestä, korvausaika on pidempi, Suomen kansalaisuuden saamiseen saakka. Kunnalle korvausten maksamisen edellytyksenä on voimassa oleva kansainvälistä suojelua saaneiden vastaanoton sopimus ELY-keskuksen kanssa ja voimassa oleva kotouttamisohjelma.

Kansainvälistä suojelua saavat voivat muuttaa paikkakunnalle myös itsenäisesti, jolloin muuttaja järjestää asunnon itse. Itsenäisesti muuttavalla on oikeus samoihin palveluihin kuin kuntapaikalle tulevallakin. Mikäli itsenäisesti muuttava kuuluu valtion korvausjärjestelmän piiriin ja kunnan ehdot kustannusten korvauksesta täyttyvät, hänestä maksetaan kunnalle samat korvaukset kuin kuntapaikkajärjestelmän kautta muuttavallekin.

Kotouttamisen lainsäädäntö ja valtakunnalliset viitekehykset

Suomessa kotouttamista toteutetaan yhteiskunnassa usealla eri hallinnon tasolla kunnan paikallisesta kotouttamistyöstä valtion eri virastojen toteuttamiin toimenpiteisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö hallinnoi kotouttamista.

Kunnassa tehtävän kotouttavan työn taustalla on lainsäädäntö, valtion kotouttamisohjelma ja kunnan laatimat ohjelmadokumentit, jotka huomioidaan myös kotouttamisohjelmaa laadittaessa. Kunnassa paikallinen kotouttamistyö on luonteeltaan monialaista ja koskettaa useita eri toimialoja.

Virallisten palveluiden rinnalla kolmannella sektorilla, seurakunnilla ja erilaisilla lähiyhteisöillä on oma kotoutumista edistävä tehtävänsä erityisesti hyvien väestösuhteiden ja osallisuuden edistämisessä.

Lainsäädäntö

[Laki kotoutumisen edistämisestä](#) (1386/2010) eli kotoutumislaki astui voimaan syyskuussa 2011. Lain tarkoituksena on lisätä maahanmuuttaneen mahdollisuuksia osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan sekä edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken sekä yhteiskunnan vastaanottavuutta. Lain mukaan kunnassa palveluiden tulee soveltua myös maahanmuuttaneille. Palvelua on siis mahdollista saada, vaikkei vielä tuntisi palvelujärjestelmää tai ei olisi riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Kunnalla on myös vastuu paikallistason kotoutumista edistävien toimenpiteiden yhteensovittamisesta yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Kotoutumista edistäviä palveluja tulee myös järjestää tarvetta vastaavasti.

Muita keskeisiä lakeja ovat muun muassa [yhdenvertaisuuslaki](#) (1325/2014) ja [ulkomaalaislaki](#) (301/2004). Tulkkauksen käytöstä säädetään muun muassa [kielilaissa](#) (423/2003), [sosiaalihuollon asiakaslaissa](#) (812/2000), [hallintolaissa](#) (434/2003), [perusopetuslaissa](#) (628/1998) sekä [laissa potilaan asemasta ja oikeuksista](#) (785/1992). Kunnan tehtäviä ja sen tuottamia palveluita puolestaan ohjaavat useat yleis- ja erityislait.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) ei koske henkilöitä, joilla ei ole oleskelulupaa Suomessa, kuten turvapaikanhakijoita ja vailla laillista oleskeluoikeutta olevia. Turvapaikanhakijana olevien palveluista säädetään erikseen laissa [kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta](#) (746/2011). Turvapaikanhakijat voivat halutessaan hakeutua yksityismajoitukseen haluamalleen paikkakunnalle,

jolloin he ovat kirjoilla lähimmässä vastaanottokeskuksessa. Lähin vastaanottokeskus sijaitsee tällä hetkellä Kotkassa.

Loviisan kaupunginvaltuusto on linjannut kokouksessaan 18.9.2019 (§ 88) Loviisan kaupungin sosiaali- ja terveystalvluista vailla laillista oleskeluoikeutta oleville. Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että vailla laillista oleskeluoikeutta oleville lapsille annetaan terveystalvlu samoin perustein kuin henkilöille, joilla on kotikunta Suomessa. Sosiaalihuollon päätöksen mukaiset laajennetut talvlu koskevat perheitä, joissa on alaikäisiä lapsia.

Kaupunginvaltuustossa 15.12.2021 (§ 71) käsiteltiin valtuustaloitetta, joka käsitteli helpotusta turvaa hakevien tilanteeseen. Valtuustaloitteen vastauksessa todetaan, että Loviisa tarjoaa alueellaan asuville ulkomaalaisille lapsille (0–18-vuotiaat) samat koulutustalvlu kuin muillekin kaupungin lapsille.

Valtion kotouttamisohjelma

Kunnan laatiman kotouttamisohjelman lisäksi kotoutumislain 34. §:ssä säädetään valtion velvollisuudesta laatia valtion kotouttamisohjelma, joka luo raamit valtakunnalliselle kotouttamiselle.

Edellinen [Valtion kotouttamisohjelma 2016–2019 \(VALKO II\)](#) sisälsi neljä päätavoitetta:

1. *Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä*
2. *Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti*
3. *Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa*
4. *Kannustetaan avointa keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, eikä rasismia sallita.*

Kotouttamisen kokonaisuuden uudistamiseksi kesäkuussa 2021 on julkaistu [Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista](#), joka sisältää useita toimenpideehdotuksia kokonaisuuden uudistamiseksi lähivuosina. Selonteko linkittyy meneillään oleviin kansallisiin uudistuksiin, ohjelmiin ja valmisteluihin. Myös laki kotoutumisen edistämisestä uudistunee lähivuosina. Kaikilla uudistuksilla saattaa olla tulevaisuudessa merkittävää vaikutusta kunnassa tehtävään kotouttamistyöhön ja sen toteuttamiseen.

Kotouttaminen Loviisassa

Paikalliset strategiat ja ohjelmat

Kotoutumislain 32. §:ssä kuntaa edellytetään laatimaan kotouttamisohjelma ja päivittämään se vähintään kerran valtuustokaudessa. Kotouttamisohjelman tarkoituksena on edistää maahanmuuttaneiden yhdenvertaista asemaa heidän lähtökohtansa huomioiden sekä ohjata paikallista kotouttamistyötä. Voimassa oleva kotouttamisohjelma on lisäksi yksi ehto kunnan saamille valtion korvauksille kotoutumislain määrittelemistä korvauksen piiriin kuuluvista henkilöistä.

Kotouttamisohjelmassa huomioidaan paikallinen toimintaympäristö, ja se kytkeytyy muihin kaupungin laatimiin ohjelmiin. Loviisan kotouttamisohjelma kytkeytyy vahvasti Loviisan kaupunkistrategiaan, hyvinvointisuunnitelmaan sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

[Loviisan kaupunkistrategian](#) mukaan Loviisan kaupungin strategiset tavoitteet ovat seuraavat:

1. *Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä.*
2. *Tarjoamme korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa.*
3. *Päätöksenteko on ihmisläheistä, yritysystävällistä, osallistavaa, joustavaa ja nopeaa.*
4. *Edistämme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolista kulttuuri- ja vapaa-aikatarjontaa yhteisöllisyyttä painottaen.*
5. *Pidämme taloutemme tasapainossa ja väestökehityksen positiivisena.*

Kaupunkistrategian mukaan Loviisan kaupungin arvoja ovat **avoimuus ja yhdessä tekeminen, luovuus, rohkeus ja joustavuus**.

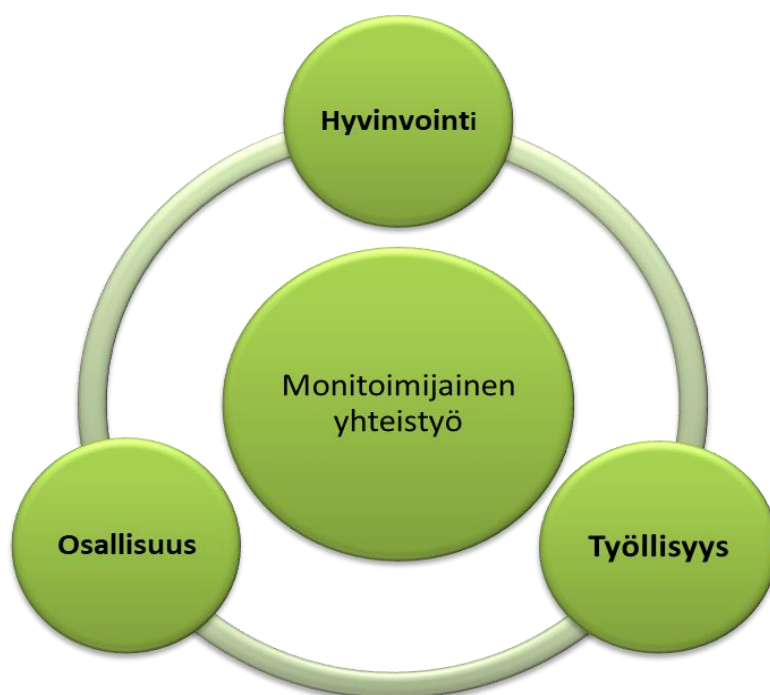
Valmisteilla olevassa Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteisissä [hyvinvointisuunnitelmassa](#) ja [lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa](#) vuosien 2021–2024 toimenpiteiden painopisteet ovat

1. *asukkaiden osallisuus*
2. *ehkäisevä toiminta ja oikea-aikaiset palvelut*
3. *hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden.*

Hyvinvointisuunnitelmien sisältämiin toimenpiteisiin sisältyy Unicefin Lapsiystävällinen kunta-mallin toteuttaminen. Loviisan kaupunki hyväksyttiin mukaan malliin vuonna 2019.

Kotouttamisohjelman painopisteet 2021–2024

Loviisan kaupunkistrategiasta, hyvinvointisuunnitelmasta sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta on johdettu painopisteet tähän vuosien 2021–2024 kotouttamisohjelmaan. Ne ovat **hyvinvointi, työllisyys ja osallisuus**.

Kuvio 3: Loviisan kotouttamisen painopisteet 2021–2024

Painopisteissä huomioidaan eri ikäiset ja erilaisissa elämäntilanteissa olevat. Painopisteistä on johdettu **tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit** kaupunkia varten ja yksityiskohtaisemmin eri toimialoja varten kotouttavan työn kehittämiseksi. Myös kolmas sektori ja seurakunnat ovat asettaneet omat tavoitteensa, toimenpiteensä ja mittarinsa kotoutumista edistävän toiminnan kehittämisohjelmaa varten. Lisäksi työllisyyden edistämistä ja työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämistä käsitellään tässä ohjelmassa omina osioinaan.

Hyvinvointi

[Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen](#) mukaan maahanmuuttajien hyvinvointiin liittyy omia erityiskysymyksiä. Hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät, kuten lähtömaa, lähdön syy, ikä, maassaoloaika, kulttuuriset käsitykset terveydestä ja hyvinvoinnista sekä kokemus omasta terveydestä.

Maahanmuuttajan hyvinvointia vahvistavat muun muassa hyväksi koettu elämänlaatu, oman yhteisön ja perheen tuki, tyytyväisyys elinoloihin ja luottamus suomalaiseen palvelujärjestelmään. Hyvinvointia sen sijaan heikentävät esimerkiksi hoitamattomat sairaudet, vaikeudet saada palvelua Suomessa, erityiskysymykset ja perinteet, kuten ympärileikkaus ja perinnölliset sairaudet, entisen kotimaan kokemukset, kotoutumisen haasteet, kuten vaikeus päästä kotoutumiskoulutukseen tai työhön, syrjinnän ja ulkopuolelle jäämisen kokemukset, huoli kotimaahan jääneistä perheenjäsenistä sekä puutteelliset sosiaaliset verkostot.

Tämän kotouttamisohjelman voimassaoloaikana lisätään kaupungin maahanmuuttajaväestölle neuvontaa terveyden ja oman hyvinvoinnin edistämisestä hyödyntämällä verkosta löytyvää, eri kielillä olevaa materiaalia, valtakunnallisia toimijoita ja etäyhteyksiä. Mahdollisissa erityiskysymyksissä hyödynnetään valtakunnallisten toimijoiden osaamista, kuten [Psy-kotraumatologian keskusta](#).

Vapaa-ajan toiminta ja liikunta edistävät henkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä edesauttavat myös suomen tai ruotsin kielen oppimista ja sosiaalisten suhteiden luomista. Loviisassa ohjausta eri tahojen järjestämään vapaa-ajan toimintaan (harrastuksiin, leireille, kansalaisopiston kursseille, yhdistystoimintaan ja urheiluseuroihin) vahvistetaan.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät Loviisan kaupungilta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi. Loviisassa huolehditaan ennen uudistusta, että maahanmuuttaneet ovat tietoisia uudistuksesta ja mahdollisista muuttuvista asiointikäytännöistä. Lisäksi Loviisan kaupunki luo selkeät yhteistyörakenteet uuden hyvinvointialueen kanssa, jotta monialainen yhteistyö kaupungin ja hyvinvointialueen välillä on toimivaa.

Työllisyys

Työ vaikuttaa yksilön hyvinvointiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen sekä on tärkeää työmarkkinoiden toimivuudelle ja kaupungin taloudelle. Tässä kotouttamisohjelmassa yhtenä painopistealueena on työllisyys. Tavoitteena on, että vieraskielisten työttömien määrä Loviisassa vähenee nykyisestä ja vieraskielisten tarpeet huomioidaan osana muiden työllisyystoimien kehittämistä. Nuorten kohdalla kiinnitetään erityistä huomiota peruskoulusta toiselle asteelle siirtymisen nivelvaiheeseen. Tässä kotouttamisohjelmassa työllisyyden edistäminen käsitellään omana osionaan.

Osallisuus

Kansalaisyhteiskunnalla sekä vapaa-ajan toiminnalla on tärkeä rooli kotoutumisen edistämässä, sillä iso osa kotoutumisesta toteutuu varsinaisten virastojen, palveluiden ja koulutusten ulkopuolella: harrastuksissa, taloyhtiöissä, kaupassa, kirjastossa ja eri yhteisöissä. Osallisuutta edistämällä edistetään myös hyviä väestösuhteita ja hyvinvointia.

Tavoitteena on, että Loviisassa asuvat eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevat osallistuvat yhdenvertaisesti kaupungin eri-ikäisille järjestettäviin tapahtumiin, harrastuksiin, leireille ja avoimeen toimintaan, jossa eri väestöryhmät kohtaavat luontevasti toisiaan. Loviisassa tunnustetaan mahdollisia osallistumisen esteitä ja puretaan niitä.

Loviisassa asuvien maahanmuuttajien on myös tärkeää olla tietoisia vaikutusmahdollisuuksistaan, ja he osallistuvat aktiivisesti kaupungin laatiin kyselyihin, erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen, erilaiseen yhdistystoimintaan toimijoina sekä äänioikeutetut äänestävät vaaleissa ja asettuvat ehdolle.

Osallisuutta edistetään monitoimijaisella yhteistyöllä ja otetaan huomioon myös kaupungin voimassa oleva [osallisuusohjelma](#).

Monitoimijainen yhteistyö

Kotouttaminen on luonteeltaan verkostomaista. Monitoimijaista yhteistyötä kehittämällä edistetään kotouttamisohjelman tavoitteita, tehostetaan käytössä olevia resursseja ja vähennetään päällekkäistä työtä. Monitoimijainen yhteistyö käsittää kaupungissa eri toimialojen, viranomaisen sekä kolmannen sektorin ja seurakuntien välisen yhteistyön sekä seudullisen ja valtakunnallisen yhteistyön. Esimerkiksi Porvoossa toteutetaan hankerahoituksen turvin toimintoja, joihin myös loviisalaiset maahanmuuttajat ovat tervetulleita.

Loviisassa jo tehtyä monitoimijaista yhteistyötä kehitetään edelleen. Työ- ja elinkeinoministeriön alainen Kotoutumisen osaamiskeskus ylläpitää valtakunnallista [kotoutumisen kumppanuusohjelmaa](#). Ohjelman tarkoitus on rakentaa valtakunnallinen kotoutumisen edistämisen kysymyksiin keskittyvä avoin verkosto eri sektorien toimijoille. Loviisan kaupunki liittyy myös osaksi kumppanuusohjelman verkostoa ja hyödyntää sen tarjoamia mahdollisuuksia monitoimijaisen yhteistyön kehittämiseksi. Lisäksi monitoimijaisen yhteistyön kehittämisessä hyödynnetään [kotoutumisentukena.fi](#)-verkkopalvelua, joka on osa kotoutumisen kumppanuusohjelmaa. Verkkopalvelua hyödynnetään myös käytännön ohjaustyössä.

Henkilöstön osaamisen vahvistaminen

Kotoutumislain 30. §:ssä edellytetään, että kunta huolehtii henkilöstön riittävästä kotoutumisasioiden osaamisesta. Loviisassa tämän kotouttamisohjelman voimassaolon aikana vahvistetaan erityisesti henkilöstön kulttuurisensitiivisen ja kielitietoisen työotteen, yhdenvertaisuuden, dialogimenetelmien sekä maahanmuuttajien mielen hyvinvoinnin tukemisen osaamista. Koulutusten tavoitteena on vahvistaa kaupungin työntekijöiden osaamista ja valmiuksia kohdata maahanmuuttaja asiakkaana, työkaverina ja yhteistyökumppanina.

Henkilöstön koulutuksissa hyödynnetään valtakunnallisia, seudullisia sekä verkkopohjaisia koulutuksia, kuten Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen [PALOMA-koulutusta](#). Mikäli koulutuksen sisältö palvelee myös kolmannen sektorin ja seurakuntien sekä sektorilla toimivien vapaaehtoisten tarpeita, heidät kutsutaan koulutukseen mukaan.

Koulutusten lisäksi kaupungin intraan kootaan kotouttamista käsittelevä materiaalipankki kaupungin henkilöstön käyttöön. Materiaalipankilla sujuvoitetaan kaupungin ylisektorista kotouttamistyötä, vahvistetaan henkilöstön osaamista ja sujuvoitetaan erilaisten hankerahoitushakemusten tekoa. Materiaalipankkiin kootaan linkkejä, koulutuksia, kotouttamistyöryhmän muistiot, aihetta käsitteleviä ja Loviisaan tehtyjä opinnäytetöitä sekä muuta aiheeseen liittyvää ajankohtaista materiaalia.

Keskitetysti koottua materiaalia voidaan hyödyntää myös kotouttamistyön kokonaisuuden suunnittelussa ja seurannassa. Materiaalipankin kokoamiseen osallistuvat kaikki, jotka saavat tehtävissään kotoutumisen edistämiseen liittyvää materiaalia.

Kotouttamistyön seuranta

Kotoutumisen osaamiskeskus ylläpitää valtakunnallista [kotoutumisen seurantajärjestelmää](#), johon se kokoaa tietoa eri lähteistä. Seurantajärjestelmässä on Euroopan Unionin ja OECD:n käyttämien viitekehysten mukaisesti seuraavia osa-alueita: työllisyys, koulutus, terveys ja hyvinvointi, asuminen sekä osallistuminen ja kaksisuuntainen kotoutuminen.

[Laki kotoutumisen edistämisestä \(1386/2010\)](#) edellyttää kuntaa ja muita paikallisen tason viranomaisia seuraamaan kotouttamisohjelman sisältämien toimenpiteiden toteutumista. Kaupungin eri toimialat huomioivat tähän kotouttamisohjelmaan asettamansa tavoitteet omissa toimialakohtaisissa suunnitelmissaan, toimenpiteissään ja seurannassaan. Seurannan jokainen toimiala toteuttaa itsenäisesti.

Loviisassa kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kaupungin toimialoista, kolmannen sektorin ja seurakuntien edustajista koostuva kotouttamistyöryhmä, joka seuraa kotouttamisohjelman

tavoitteiden toteutumista ja kehittää kotouttamisen kokonaisuutta Loviisassa. Jokainen kaupungin toimiala asettaa kotouttamistyöryhmään edustajan sekä varahenkilön. Maahanmuuttajapalveluissa koordinoidaan kotouttamisen kokonaisuutta, joten se kutsuu kotouttamistyöryhmän koolle. Maahanmuuttajapalveluiden edustaja toimii myös kotouttamistyöryhmän sihteerinä. Kotouttamistyöryhmän puheenjohtajana toimii joku perusturvakeskuksen esimiehistä vuoden 2022 loppuun saakka ja vuodesta 2023 alkaen joku sivistys- ja hyvinvointikeskuksen esimiehistä.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024

Loviisan kaupunki

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Lisätään maahanmuuttajaväestön hyvinvointia, osallisuutta ja työllisyyttä.	Tunnistetaan maahanmuuttaneiden osallistumisen ja työllistymisen esteitä ja puretaan niitä. Vahvistetaan ohjausta avoimeen ja matalan kynnyksen periaatteen toimintaan huomioiden maahanmuuttajien tarpeet ja toiveet. Järjestetään yhdessä kolmannen sektorin ja maahanmuuttaneiden kanssa toimintaa ja tapahtumia, jotka mahdollistavat eri väestöryhmien kohtaamisen ja vuorovaikutuksen. Lisätään maahanmuuttaneiden tietoisuutta omista vaikutusmahdollisuuksistaan.	Toteutuneiden toimenpiteiden määrä ja laatu Työttömyystilastot Kaupungin toteuttamat kyselyt Toteutuneet tapahtumat ja tilaisuudet
Maahanmuuttajaväestön tarpeet huomioidaan kaupungin toiminnassa, suunnittelussa ja seurannassa.	Toimialakohtaiset ohjelmat ja suunnitelmat, maahanmuuttajaväestön huomiointi kaupungin asukaskyselyissä. Kotouttamistyöryhmä kokoontuu säännöllisesti.	Toteutuneiden toimenpiteiden määrä Kotouttamistyöryhmän kokoontumisten määrä ja laaditut muistiot
Vahvistetaan henkilöstön erityisesti henkilöstön kulttuurisensitiivisen ja kielitietoisien työotteen, yhdenvertaisuuden, dialogimenetelmien sekä maahanmuuttajien mielen hyvinvoinnin tukemisen osaamista.	Henkilöstökoulutukset ja -seminaarit. Luodaan henkilöstölle materiaalipankki kaupungin intraan, toimialakohtaisten ohjeistusten päivittäminen.	Koulutusten ja seminaarien sekä osallistujien määrä Materiaalipankki, päivitetty ohjeistukset
Kansainvälistä suojelua saaneiden vastaanotto sopimuksen mukaisesti.	Vastaanotetaan kansainvälistä suojelua saaneita valtuuston hyväksymän sopimuksen mukaisesti.	Kuntapaikoille saapuneiden määrä
Seuranta: Toimialoittain kotouttamistyöryhmässä		

Työllisyyden edistäminen

Valtioneuvoston kesäkuussa 2021 julkaiseman [selonteon](#) mukaan maahanmuuttajaväestön työllisyys on kantaväestöä heikompaa, työsuhteet ovat kantaväestöä useammin osa- ja määräaikaisia ja työllistyminen tapahtuu usein koulutusta vastaamattomiin töihin. Pitkäaikaistyöttömyys on kuitenkin kantaväestöä matalampaa ja yrittäjinä maahanmuuttajataustaiset toimivat selonteon mukaan yhtä todennäköisesti kuin kantaväestö.

Työllistymisen esteiksi [selonteossa](#) nostetaan suomalaisille työmarkkinoille riittämätön kielitaito ja soveltumaton osaaminen sekä koulutus. Selonteon mukaan suomalaisilla työmarkkinoilla esiintyy myös syrjintää, mikä vaikeuttaa työllistymistä. Maahanmuuttajataustaiset naiset nostetaan selonteossa kotouttamistoimenpiteiden kehittämisen keskiöön, koska heidän työllisyytensä on miehiä heikompaa, ja tämä koskee myös korkeasti koulutettuja naisia. Kansainvälistä suojelua saaneiden ja perhesiteen perusteella tulleiden työllisyys on myös muita maahanmuuttajaryhmiä heikompaa. Pidempi maassa-asumisaika kuitenkin parantaa kaikkien maahanmuuttajaryhmien työllisyyttä.

Uudenmaan TE-toimiston palvelut

Uudenmaan TE-toimisto vastaa Loviisassa asuvien työikäisten- ja kykyisten kotoutumislain 10. §:n ja 12. §:n mukaisista alkukartoituksista ja kotoutumissuunnitelmista. Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan kotoutumista edistävistä toimenpiteistä, kuten kotoutumiskoulutuksesta ja kotoutumiskielestä, joka voi olla suomi tai ruotsi. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia tarvittaessa yhteistyössä Loviisan kaupungin maahanmuuttajapalveluiden kanssa. Kotoutumissuunnitelma laaditaan ensin vuodeksi ja sen tarvetta arvioidaan vuosittain. Kotoutumissuunnitelmia voidaan jatkaa kolmen vuoden ajalle, erityisistä syistä tätä pidemmällekin ajalle. Kotoutumissuunnitelma tarkistetaan määräajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Valtaosa kotoutumiskoulutuksesta on alueellisten ELY-keskusten hankkimaa työvoimapolitiista koulutusta. TE-toimiston virkailijan hyväksynnällä kotoutumiskoulutus voidaan myös toteuttaa omaehtoisena koulutuksena, kuten opiskeluna aikuisten perusopetuksessa tai vapaan sivistystyön luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa. Loviisalaisille lähimmät työvoimapolitiista koulutusta ja omaehtoista opiskelua (kuten aikuisten perusopetusta) tarjoavat tahot sijaitsevat Porvoossa. Jotkut ovat käyneet kotoutumiskoulutuksessa myös Kotkassa.

Kotoutumiskieleksi voi valita suomen tai ruotsin kielen, ja kotoutumiskoulutus järjestetään valitun kielen mukaan. Kotoutumiskieleltä valittaessa kiinnitetään huomiota yksilölliseen kokenaistilanteeseen. Uudellamaalla on ollut mahdollista kotoutua ruotsiksi, joskin enemmistö valitsee kotoutumiskieleksi suomen. Valtioneuvoston kesäkuussa 2021 julkaisemassa [selonte-](#)

[ossa](#) tuodaan esiin, että lähivuosien yhtenä tavoitteena on vahvistaa ruotsinkielisen kotoutuskoulutuksen tarjontaa ja kehittää kaksikielisen kotoutumisen mahdollisuuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriö on julkaissut syyskuussa 2021 [tiedotteen](#), jonka mukaan valmistellaan TE-palvelujen siirtoa kuntien tai kunnista muodostuvien yhteistoiminta-alueiden järjestettäväksi vuoden 2024 aikana. Asiaa koskeva lainsäädäntö on tarkoitus uudistaa [tiedotteen](#) mukaan syyskuussa 2022. Joillain paikkakunnilla on aloitettu keväällä 2021 työllisyyden kuntakokeiluja, joissa joitain TE-toimistojen tehtäviä on siirretty kuntien järjestettäväksi. Loviisan kaupunki ei ole mukana työllisyyden kuntakokeiluissa.

Työllisyyden edistäminen Loviisassa

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päivittää joka kuukausi kuntakohtaisia tilastoja alueen työttömistä työnhakijoista. Niiden mukaan Loviisassa oli toukokuussa 2021 908 työtöntä työnhakijaa, joka on 13,5 prosenttia työvoimasta. Heistä ulkomaalaisia oli 82 henkilöä.

Loviisan työllisyyspalvelut sijaitsevat elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksessa. Työllisyyspalveluissa työskentelee työllisyyskoordinaattori, joka koordinoi työllistämisprosesseja, kehittää työllisyystoimintaa ja vastaa kaupungin työllistämistoimista.

Tämän kotouttamisohjelman voimassaolon aikana työtä hakeville maahanmuuttaneille luodaan selkeät työllisyyttä ja työelämävalmiuksia edistävät rakenne ja käytänteet osana kaupungin työllisyystoiminnan kehittämistä. Rakenne ja käytänteet luodaan yhteistyössä maahanmuuttajapalveluiden, oppilaitosten, Loviisan Ohjaamon, yhdistysten ja elinkeinoelämän kanssa. Maahanmuuttaneiden yrittäjyyttä edistetään yhteistyössä Cursor Oy:n kanssa. Tavoitteena on, että vieraskielisten työttömien työnhakijoiden määrä kaupungissa vähenee.

Työllisyyden edistämisen tavoitteet linkittyvät [Loviisan kaupunkistrategian](#) henkilöstöpolitiisiin linjauksiin, joiden mukaan kaupungin työyhteisöissä on tilaa erilaisille kulttuuritaustoille. Työllisyyden edistämällä on lisäksi myönteinen vaikutus kaupungin kokonaistalouteen sekä yksilön hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistumiseen. Loviisan kaupunki toimii itse esimerkkinä työllistämällä eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevia.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024

Työllisyyden edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Edistetään eri-ikäisten maahanmuuttajien työelämävalmiuksia ja työllisyyttä.	Rakennetaan selkeä työllistämistä edistävä kokonaisuus työllisyyspalveluiden, maahanmuuttajapalveluiden, Loviisan Ohjaamon, oppilaitosten, paikallisten yhdistysten ja elinkeinoelämän kanssa. Lisätään kaupungin toimialoilla sekä alueen yhdistyksissä ja yrityksissä kieliharjoittelu-, työkokeilu-, palkkatuki-, ja oppisopimuspaikkoja. Järjestetään työelämätaitoja edistäviä toimintoja (kuten digitaitoja) yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Ulkomaalaisten ja vieraskielisten työttömyysaste, Kelan ja ELY-keskuksen tilastot Palkkatuki- ja oppisopimuspaikkojen määrä Toteutuneiden toimenpiteiden määrä
Tuetaan maahanmuuttaneiden yrittäjyyttä.	Edistetään maahanmuuttajataustaisten yrittäjyyttä yhteistyössä Cursor Oy:n kanssa.	Tehty kehitystyö ja toteutetut toimenpiteet

Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä

Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistäminen

Kotoutumisen edistämisessä painotetaan usein työtä ja työllistymistä. Maahanmuuttaneiden joukossa on kuitenkin henkilöitä, jotka eivät ole työelämässä sairauden, vamman, iän, ras-
kauden tai kotona hoidettavien pienten lasten vuoksi. Heidän lakisääteinen alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma laaditaan Uudenmaan TE-toimiston sijaan Loviisan maahanmuuttajapalveluissa.

Kotona olevien pienten lasten vanhemmille tehtävässä alkukartoituksessa ja kotoutumissuunnitelmassa huomioidaan mahdollisuudet oppia suomen tai ruotsin kieltä sekä mahdollisuudet laajentaa sosiaalista verkostoa huomioimalla kaupungin pienten lasten vanhemmille kohdennettu toiminta. Lisäksi kotoutumissuunnitelmassa huomioidaan koulutus ja työllistyminen, mikäli vanhemmalla ei ole opiskelu- tai työpaikkaa. Kielen oppimisessa hyödynnetään verkossa olevaa materiaalia sekä kansalaisopiston kursseja, mikäli ne sopivat elämäntilanteeseen.

Kotona olevalle vanhemmalle annetaan myös tietoa varhaiskasvatuksesta sekä tarvittaessa avustetaan varhaiskasvatushakemuksen tekemisessä, jos asia on ajankohtainen. Vanhemmalle annetaan myös tietoa Loviisan avoimesta varhaiskasvatuksesta [Treffiksestä](#) sekä muusta kaupungin, kansalaisopiston, seurakuntien ja kolmannen sektorin elämäntilanteeseen soveltuvasta toiminnasta.

Loviisan kaupungilla on sopimus Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnasta, joka tarjoaa mahdollisuuden vanhemmalle suomen tai ruotsin kielen oppimiseen sekä sosiaalisen verkoston laajentamiseen. Mikäli kotona lasten kanssa oleva vanhempi tarvitsee tukea arkeensa, hänellä on mahdollisuus saada sitä Loviisan perhekeskuksesta, joka tekee tarvittaessa yhteistyötä maahanmuuttajapalveluiden kanssa. Maahanmuuttaneen on myös mahdollista osallistua Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin perhekummitoimintaan.

Ikääntyneet maahanmuuttaneet ovat usein haavoittuvassa asemassa, koska he jäävät TE-toimiston järjestämän kotoutumiskoulutuksen ulkopuolelle. Vaihtoehtoksi jäävät tällöin kansalaisopiston suomen tai ruotsin kielen kurssit sekä digitaitoja edellyttävä, verkossa oleva kielikoulutus. Myös kolmas sektori järjestää kohdennettua suomen tai ruotsin kielen oppimiseen tähtäävää toimintaa.

Ikääntyneille maahanmuuttajapalveluissa laadittavassa alkukartoituksessa ja kotoutumissuunnitelmassa huomioidaan kaupungin, kolmannen sektorin ja seurakuntien tarjoama toiminta. Kotoutumissuunnitelman laadintaan osallistuu aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijä, joka tekee arvion erityisen tuen tarpeesta ja laatii tarvittaessa palvelutarpeen arvion. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös senioripalveluiden kanssa sekä kiinnitetään huomiota läheis- ja omaisverkostoon, terveyteen ja mielekkääseen tekemiseen. Lisäksi huolehditaan ikääntyneiden säännöllisistä terveystarkastuksista toimintakyvyn ylläpitämiseksi.

Sairauden ja/tai vamman takia työelämän ulkopuolella oleville varmistetaan ensisijaisesti tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä kartoitetaan kuntoutukseen liittyviä kysymyksiä. Sairauden ja/tai vamman takia työelämän ulkopuolella oleville laaditaan alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajapalveluissa yhdessä aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijän kanssa. Aikuissosiaalityön ja tarvittaessa vammaispalveluiden sosiaalityöntekijä huolehtivat tarpeenmukaisista palvelutarpeen arvioista, asiakassuunnitelmista ja palveluista. Kielen oppimisessa ja sosiaalisen verkoston vahvistumisessa hyödynnetään kolmatta sektoria, seurakuntia, kansalaisopistoa, verkossa olevaa tarjontaa sekä iän mukaisia kaupungin peruspalveluita.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024

Työvoiman ulkopuolella olevat

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Lisätään kotona olevien pienten lasten vanhempien osallisuutta ja kielen oppimista.	Ohjataan vanhempainvapaalla olevat vanhemmat lapsiperheille tarkoitettuun, kaupungin, seurakunnan ja kolmannen sektorin järjestämään matalan kynnyksen toimintaan ja toimintaa kehitetään tarvittaessa.	Toteutuneiden toimenpiteiden määrä ja laatu
Lisätään työvoiman ulkopuolella olevien hyvinvointia ja osallisuutta.	Varmistetaan tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut. Ohjataan aktiivisesti hakeutumaan Loviisassa olevaan matalan kynnyksen toimintaan sekä kansalaisopiston kursseille.	Tehtyjen toimenpiteiden kokonaismäärä Tilattujen tulkkaustuntien kokonaismäärä
Lisätään ikääntyneiden osallisuutta ja hyvinvointia sekä tietoisuutta tarjolla olevista palveluista.	Varmistetaan, että ikääntyneet ovat tietoisia tarjolla olevista senioripalveluista sekä lisätään heidän tietoisuuttaan ikääntymisen vaikutuksesta toimintakykyyn ja toimintakyvyn tukemisesta. Järjestetään säännöllisiä terveystarkastuksia. Hyödynnetään kolmannen sektorin toimijoita sekä kaupungin matalan kynnyksen toimintaa ja kansalaisopiston kurssitarjontaa.	Kohdennetun ohjauksen ja neuvonnan sekä toimenpiteiden kokonaismäärä
Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä		

Toimialakohtaisia kehittämistavoitteita 2021–2024

Perusturva

[Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen](#) mukaan eri maahanmuuttajaryhmien välillä voi olla suuriakin terveyseroja ja käsitykset terveydestä ja hyvinvoinnista voivat olla erilaisia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen [PALOMA-käsikirjan](#) mukaan esimerkiksi pakolaisuus itsessään on traumaattinen kokemus. Se sisältää useista asioista luopumista, ja sitä usein edeltää väkivaltaiset kokemukset, kidutus ja vaino. Kaikella tällä on vaikutusta uuteen asuinmaahan sopeutumiseen, toimintakykyyn ja arjessa selviytymiseen.

Perusturvan kehittämistavoitteet koskevat ainoastaan vuosia 2021–2022. Tavoitteet koskevat myös Lapinjärven kunnassa asuvia maahanmuuttajia, koska Loviisan kaupunki tuottaa myös Lapinjärvelle sosiaali- ja terveysterveystoimet, pois lukien ikääntyneiden palvelut. 1.1.2023 sosiaali- ja terveysterveystoimien järjestämisvastuu siirtyy kokonaan pois Loviisan kaupungilta uuden hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Vuoden 2023 aikana Loviisan kaupunki luo toimivat yhteistyökäytänteet Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa, jotta erityisesti haavoittuvammassa asemassa olevien sosiaali- ja terveysterveystoimiin ohjaaminen ja palveluiden saaminen toteutuu suunnitellusti. Tämä kotouttamisohjelman kohta päivitetään vuoden 2023 aikana vastaamaan senhetkistä toimintaympäristöä ja toiminnan rakenteita.

Loviisan perusturvan vuosien 2021–2022 kehittämisen painopisteenä on maahanmuuttajaväestön terveysterveystoimet sekä omahoidon ja itsearviointin lisääminen eri tilanteissa. Asiakas- ja potilastyössä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten mielenterveyteen ja omien voimavarojen tunnistamiseen. Työssä lisätään omankielisten sähköisten materiaalien käyttöä sekä hyödynnetään valtakunnallisia palveluita.

Kansainvälistä suojelua saaneiden traumatisoitumiseen liittyvissä erityiskysymyksissä hyödynnetään tarvittaessa Helsingissä sijaitsevan [Psykotraumatologisen keskuksen](#) palveluita ja ammattilaisille suunnattua konsultaatiota sekä verkossa olevaa, aiheeseen liittyvää materiaalia. Kiintiöpakolaisina saapuneille tehdään terveydenhuollossa maahantulotarkastus, johon sisältyy myös suun terveydenhuollon tekemä tarkastus. Samassa yhteydessä kaikille nimitetään myös omalääkäri ja -hoitaja.

Asiakas- ja potilastapaamisille varataan riittävästi aikaa. Tulkkausta edellyttävissä tapaamisissa asioiden läpikäymiseen menee vähintään kaksinkertainen aika. Pidempää tapaamista edellyttävissä asioissa ja verkostotapaamisissa käytetään läsnäolevaa tulkkia. Perusturvan vastuulla on myös kaupungissa käytössä olevien tulkkauspalveluiden kilpailutus. Seuraava kilpailutus on tarkoitus tehdä syksyn 2021 aikana, ja se toteutetaan mahdollisesti seudullise-

na yhteistyönä. Tulkkauskilpailutuksen jälkeen päivitetään myös henkilöstön käytössä oleva tulkkausohjeistus.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseksi hyödynnetään seudullisia ja valtakunnallisia koulutuksia ja tilaisuuksia sekä verkossa olevaa koulutusta, kuten Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen maksutonta [PALOMA-verkkokoulutusta](#), joka antaa hyvät perustiedot pakolaistaustaisen asiakkaiden hyvinvoinnin tukemiseen sekä asiakas- ja potilastyössä kohtaamiseen. Kaupungin intraan luotavaan henkilöstön yhteiseen materiaalipankkiin kootaan materiaalia, joka vahvistaa henkilöstön osaamista sekä antaa välineitä potilas- ja asiakastyöhön.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2022

Perusturva, sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Asiakas- ja potilastapaamisilla käytetään asioimistulkkauksia.	Päivitetään henkilöstön tulkki-ohjeistus. Kilpailutetaan tulkkauspalvelut.	Päivitetty tulkkausohjeistus, uusi tulkkauspalvelusopimus, tilattujen tulkkaustuntien kokonaismäärä
Lisätään maahanmuuttajien terveysneuvontaa.	Liikunnan ja ravitsemuksen sekä unen merkityksen korostaminen asiakas- ja potilastyössä, tarvittaessa hyödynnetään kohdennettuja infotilaisuuksia. Opastetaan maahanmuuttaneita hyödyntämään erilaista verkossa olevaa omahoitomateriaalia.	Kohdennettujen toimenpiteiden kokonaismäärä
Lisätään maahanmuuttajaväestön tietoisuutta erilaisesta matalan kynnyksen toiminnasta ja varhaisen tuen palveluista, tarvittaessa järjestetään kohdennettua toimintaa.	Lisätään neuvontaa ja ohjausta matalan kynnyksen toimintaan, mahdollistetaan toimintaan liittyminen.	Toteutuneen ohjauksen kokonaismäärä, toteutunut toiminta
Tuetaan maahanmuuttajaväestön omien voimavarojen tunnistamista ja mielenterveyttä.	Tuetaan omien voimavarojen tunnistamisessa. Hyödynnetään omankielisiä sähköisiä materiaaleja ja valtakunnallisia palveluita.	Kohdennettujen toimenpiteiden kokonaismäärä Materiaalipankkiin liitetty materiaali

Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä

Maahanmuuttajapalvelut

Loviisan maahanmuuttajapalvelut tarjoavat kotoutumista edistäviä palveluita Loviisassa asuville maahanmuuttajille. Pääasiallinen palveluiden kohderyhmä on kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneet. Maahanmuuttajapalvelut koordinoivat kuntapaikoille tulevien vastaanottojärjestelyjä ja toteuttavat vastaanottoon ja alkuvaiheeseen sisältyviä tehtäviä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Maahanmuuttajapalveluiden kotoutumista edistävässä työssä keskeistä on käytännön arkeen, yhteiskuntaan ja palvelujärjestelmään liittyvä ohjaus ja neuvonta, jota toteutetaan monialaisena yhteistyönä toimistolla, puhelimitse, kotikäynnein sekä tarvittaessa toisen tahon toimipisteellä. Lisäksi asiakkaan suostumuksella maahanmuuttajapalveluista osallistutaan erilaisiin verkostotapaamisiin ja tarvittaessa avustetaan selvittämään erilaisia tilanteita. Työn tavoitteena on lisätä kotoutuvien henkilöiden itsenäistä suoriutumista ja elämänhallintaa.

Maahanmuuttajapalveluissa laaditaan tarvittaessa alkukartoituksia ja kotoutumissuunnitelmia myös muista syistä oleskeluluvan saaneille sekä annetaan yleisen tason neuvontaa matalan kynnyksen periaatteella kaupungissa asuville maahanmuuttajille sekä yhteistyökumppaneille. Tämän kotouttamisohjelman voimassaolon aikana on tarkoitus kehittää kaikille maahanmuuttajille suunnattua neuvontaa.

Maahanmuuttajapalvelut koordinoivat ja kehittävät omalta osaltaan kaupungin kotouttamisen kokonaisuutta kutsumalla kotouttamistyöryhmän koolle, osallistumalla erilaisiin työryhmiin, sekä erilaisten asioiden valmisteluun ja ohjeistusten laadintaan. Paikallista kotouttamista kehitetään myös osallistumalla alueellisiin ja seudullisiin verkostoihin ja tilaisuuksiin.

Loviisan maahanmuuttajapalvelut sijaitsevat tällä hetkellä perusturvakeskuksessa aikuis-sosiaalityön yhteydessä. Maahanmuuttajapalveluissa työskentelee maahanmuuttokoordinaattori. 1.1.2023 maahanmuuttajapalvelut siirtyvät perusturvakeskuksesta sivistys- ja hyvinvointikeskukseen, koska perusturvakeskuksessa tällä hetkellä olevat sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024 Maahanmuuttajapalvelut		
Tavoite	Toimenpide	Mittari
Maahanmuuttaneet saavat tarvitsemaansa ohjausta, neuvontaa ja palveluita.	Kehitetään kaupungin maahanmuuttajaväestön ohjausta ja neuvontaa yhteistyössä muiden toimijoiden ja maahanmuuttajien kanssa. Kehitetään yhteistyötä Ohjaamon, työllisyyspalveluiden sekä oppilaitosten ja TE-toimiston kanssa maahanmuuttajien työllistymisen ja työelämävalmiuksien edistämiseksi.	Asiakkaiden kokonaismäärä, ohjauksen ja neuvonnan kokonaismäärä Kaupungin laatimien kotoutumissuunnitelmien ja alkukartoitusten kokonaismäärä Toteutunut paikallinen ja alueellinen yhteistyö
Kiintiöpakolaisten vastaanotto Loviisaan toteutuu suunnitelmallisesti.	Koordinoidaan kiintiöpakolaisten vastaanotto ja toteutetaan alkuvaiheen toimenpiteet ja tarvittavat ohjaus- ja neuvontapalvelut.	Kuntapaikoille tulleiden määrä
Kehitetään seudullista yhteistyötä.	Osallistutaan alueellisiin ja seudullisiin työryhmiin ja verkostoihin Itä-Uudellamaalla, huomioidaan seudulliset ja valtakunnalliset hankkeet ja uudistukset, jotka koskettavat Loviisan kaupunkia.	Toteutunut yhteistyö ja verkosto-osallistuminen

Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Yksi Loviisan kaupungin [kaupunkistrategian](#) tavoitteista on tarjota ”korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa”. Vuonna 2019 Loviisa valittiin mukaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malliin, jonka tarkoitus on muun muassa edistää lasten osallisuutta.

Loviisassa eri kieli- ja kulttuuriryhmät huomioidaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen strategiatason suunnitelmissa. Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa laadittavissa henkilökohtaisissa suunnitelmissa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuritausta sekä suomen tai ruotsin kielen oppimisen tukeminen.

Loviisassa esi- ja perusopetusikäisille järjestetään tarvittaessa perusopetukseen valmistavaa opetusta Harjuntien koulussa. [Perusopetuslain](#) (628/1998) 5. §:n mukaan kunta voi järjes-

tää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu maahanmuuttajataustaisille oppilaille ennen siirtymistä perusopetuksen ryhmiin. Valmistavaa opetusta annetaan ryhmämuotoisena. Ryhmäkoko on pääsääntöisesti 6–10 oppilasta. Kokoon vaikuttaa oppilaiden ikäjakauma sekä koulu- ja kielitausta. Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia. Oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, jossa määritellään oppilaan oppimisen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikä-tasoa vastaaviin esi- tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet. Opetusta voidaan tarjota Suomeen muuttaneille tai Suomessa syntyneille.

Oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

Lapsen huoltajia tavataan säännöllisesti erityisesti nivelvaiheissa. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa tai esi- ja perusopetuksessa, henkilökunta käy selkeästi lävitse yhteydenpitokäytänteet huoltajien kanssa sekä ohjaa tarvittaessa käytössä olevien yhteydenpitosovellusten käytössä. Samalla varmistetaan terveyteen liittyvät asiat yhteistyössä neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa. Tulkkausta käytetään tarvittaessa huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa ja erilaisia suunnitelmia laadittaessa. Niihin varataan riittävästi aikaa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä maahanmuuttajapalveluiden kanssa huoltajan ja/tai huoltajien suostumuksella.

Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa olevaa lasta tai nuorta voidaan tukea monin eri tavoin. Varhaiskasvatuksen ryhmämitoituksessa lapsi voidaan väliaikaisesti laskea kahdeksi lapseksi. Esi- ja perusopetuksessa hyödynnetään perusopetuslain sekä [oppilas- ja opiskeluhuoltolain](#) (1287/2013) mukaisia tukitoimia.

Kotouttamisohjelman voimassaoloaikana varhaiskasvatuksessa kehitetään kielitietoista pedagogiikkaa. Tavoitetta tukemaan on perustettu määräaikainen S2-opettajan tehtävä.

Oppivelvollisuus laajeni 18 ikävuoteen elokuussa 2021. Perusopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kielitaidon kehittymiseen ja koulunkäynnin tukemiseen opintojen aikana sekä jatko-opintovalmiuksiin ja ohjaukseen.

Maahanmuuttajataustainen opiskelija voidaan ottaa lukiokoulutukseen, jos kielitaito riittää lukion oppimäärän suorittamiseen. Päätöksen tekee lukion rehtori. Opintojen aikana opiskelija on oikeutettu S2-opetukseen sekä [lukiolain](#) ja oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaisiin tukitoimiin.

Koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä kouluissa olevaa kerhotoimintaa tarjotaan kaikille toiminnan ikäryhmään kuuluville eri kieli- ja kulttuuritaustoista tuleville.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Lisätään eri kieli- ja kulttuuri-taustasta tulevien lasten ja vanhempien osallisuutta.	Huomioidaan kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen arjessa sekä opetussuunnitelmissa. Järjestetään varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa säännöllisesti huoltajakeskusteluja tulkkauksen tarve huomioiden. Tuetaan maahanmuuttajanuorten oppimisvalmiuksia. Hyödynnetään koulujen aamu- ja iltapäivä- sekä kerhotoiminta osana kotoutumista.	Varhaiskasvatus- sekä esi- ja perusopetuksen suunnitelmiin kirjatut toimenpiteet Toisen asteen koulutukseen siirtyvien osuus, päättötodistuksen saaneiden määrä Tulkkauksen kokonaismäärä
Vahvistetaan suomen tai ruotsin kielen oppimista sekä jatko-opintovalmiuksia.	Annetaan S2-/R2-opetusta varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa. Palkataan varhaiskasvatukseen S2-resurssiopettaja. Sisällytetään S2-/R2-opetus varhaiskasvatussuunnitelmaan ja henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan. Kartoitetaan ja seurataan lapsen S2-/R2-kielen oppimista. Järjestetään valmistavaa opetusta tarpeen mukaisesti.	Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen S2-/R2-oppilaiden määrä Valmistavan opetuksen oppilaiden määrä

Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

[Loviisan kaupungin kaupunkistrategian](#) yhtenä tavoitteena on edistää monipuolista kulttuuri- ja vapaa-ajan tarjontaa painottaen yhteisöllisyyttä.

Urheilu- ja harrastustoiminnalla on tärkeä rooli myös kotoutumisen edistämisessä. Erityisesti erilainen ryhmämuotoinen toiminta edistää suomen tai ruotsin kielen oppimista, lisää osallisuutta paikallisessa yhteisössä sekä vahvistaa sosiaalisia suhteita ja hyvinvointia. Aiempina vuosina liikuntatoimi on järjestänyt eri kieli- ja kulttuuristaustoista tuleville muun muassa uimakoulua ja tukenut harrastamista ulkopuolisen, aluehallintovirastolta saadun hankerahoituksen turvin.

Loviisan nuorisopalveluissa on aiemmin toteutettu kohdennettua toimintaa maahanmuuttajille. Vastaavanlaista toimintaa toteutetaan jatkossakin senhetkisten tarpeiden pohjalta. Nuorisopalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa. Kouluyhteistyötä on vahvistettu vuonna 2021 palkkaamalla koulunuorisotyöntekijä, jolta edellytetään myös monikulttuurista osaamista. Tämän kotouttamisohjelman voimassaoloaikana nuorisopalveluiden tavoitteena on lisätä erityisesti toimintaa, jolla lisätään Loviisassa asuvien maahanmuuttajataustaisten nuorten tietoisuutta omista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Loviisan kansalaisopisto on tarjonnut suomen ja ruotsin kielen kursseja sekä maahanmuuttajille kohdennettuja opintoseteleitä. Toiminta jatkuu myös tulevaisuudessa. Tavoitteena on, että seuraavien vuosien aikana kansalaisopiston kursseille ohjautuisi enemmän maahanmuuttaneita. Loviisan kirjaston tavoitteena puolestaan on saada eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevat käyttämään enemmän kirjaston palveluita sekä hyödyntämään kirjaston tiloja näyttely- ja tapahtumatilana.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi		
Tavoite	Toimenpide	Mittari
Hyödynnetään vapaa-ajan toimintaa, kirjastoja, kulttuuritoimea, liikuntaa ja harrastuksia maahanmuuttaneiden kotoutumisen, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Madalletaan kynnystä vapaa-ajan toimintaan ja harrastuksiin liittymiseen yhteistyössä maahanmuuttajapalveluiden ja muiden tahojen kanssa. Lisätään maahanmuuttajaväestön tietoisuutta kirjaston palveluista ja tilojen käyttämahdollisuuksista. Lisätään tietoisuutta kaupungin kulttuuripalveluista yhteistyössä maahanmuuttajapalveluiden sekä muiden tahojen ja järjestöjen kanssa.	Kohdennettujen toimenpiteiden ja tapahtumien määrä
Edistetään nuorten osallisuutta ja kotoutumista nuorisotyöllä.	Lisätään tietoisuutta nuorisotyöstä vanhemmille ja nuorille suunnitelmallisella tiedottamisella. Edistetään maahanmuuttaneiden nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia. Lisätään suunnitelmallista yhteistyötä maahanmuuttajapalveluiden, muiden tahojen ja järjestöjen kanssa.	Kohdennettujen toimenpiteiden määrä ja laatu Osallistujien kokonaismäärä
Lisätään maahanmuuttaneiden tietoisuutta Loviisan kansalaisopistosta.	Loviisan kansalaisopisto järjestää suomen ja ruotsin kielen opetusta. Lisätään maahanmuuttajaväestön tietoisuutta kansalaisopiston kurssitarjonnasta, lisätään kursseille ohjaamista yhteistyössä muiden tahojen kanssa.	Kurssien ja osallistujien kokonaismäärä
Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä		

Kolmannen sektorin ja seurakuntien kotoutumisen edistäminen

Järjestöjen ja seurakuntien toteuttama toiminta lisää maahanmuuttaneiden osallisuutta, kehittää suomen tai ruotsin kielen oppimista sekä edistää paikallisiin tutustumista. Kesäkuussa 2021 Valtioneuvoston julkaisemassa [selonteossa kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista](#) yhtenä uudistustarpeena on vahvistaa kolmannen sektorin roolia kotouttamisessa.

Loviisassa on aktiivista kansalaistoimintaa. Kolmannen sektorin toimijoita ovat muun muassa Suomen Punaisen Ristin paikallisosasto, Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisyhdistys, paikalliset marttayhdistykset, Lions Club Loviisa Queen sekä maahanmuuttajataustaisten työllistymisen edistämiseen sekä venäläistaustaisten ohjaukseen ja neuvontaan keskittynyt Loviisan Seudun Maahanmuuttajat työnhakijat ry. Paikallisten yhdistysten kattojärjestönä toimii Kumppanuustalo Kulman toimintaa koordinoiva Loviisan järjestöt ry. Myös Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirillä on toimintaa Loviisassa. Lisäksi useat yhdistyksiin sitoutumattomat neljännen sektorin vapaaehtoiset ovat osallistuneet kohdennetun toiminnan järjestämiseen sekä toimineet vapaaehtoisina tukihenkilöinä maahanmuuttaneille.

Seurakunnat toteuttavat monenlaista eri-ikäisille kohdennettua toimintaa, johon ovat tervetulleita myös maahanmuuttaneet. Diakoniatyössä kaikki ihmiset kohdataan yhdenvertaisesti uskonnolliseen vakaumukseen katsomatta. Loviisan seudulla toimivat muun muassa suomen- ja ruotsinkieliset evankelisluterilaiset seurakunnat sekä ortodoksinen seurakunta. Loviisassa toimii lisäksi Loviisan kristillinen kahvilayhdistys Alfa & Omega ry, joka on yhteiskristillinen järjestö.

Kotouttamisohjelman voimassaolon aikana Loviisan kolmas sektori ja seurakunnat kehittävät eri tahojen välistä viestintää sekä yhteistyötä ja sen koordinoitua. Järjestöyhteistyön koordinoimiseksi Loviisan maahanmuuttajapalvelut, paikalliset yhdistykset ja seurakunnat tapaavat säännöllisesti. Lisäksi hyödynnetään valtakunnallisia sähköisiä alustoja, kuten Uudenmaan ELY-keskuksen ylläpitämää kotoutumisentukena.fi-verkkopalvelua. Kolmannella sektorilla ja seurakunnilla on myös tärkeä rooli vapaaehtoistyön koordinoijina. Yhteistyö ja säännöllinen dialogi maahanmuuttajapalveluiden ja muiden kaupungin toimialojen kanssa on keskeistä toiminnan kehittämiseksi.

Loviisassa toimivien järjestöjen sekä paikallisten seurakuntien tavoitteena on lisätä maahanmuuttaneiden tietoisuutta yhdistystoiminnasta yhteistyössä Loviisan kaupungin maahanmuuttajapalveluiden ja muiden toimialojen kanssa. Lisäksi tavoitteena on saada lisää maahanmuuttajataustaisia osallistumaan yhdistys- ja vapaaehtoistoimintaan.

KEHITTÄMISTAVOITTEET 2021–2024**Kolmas sektori ja seurakunnat**

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Järjestetään kotoutumista tukevaa toimintaa.	Kotoutumista tukevan toiminnan toteuttaminen yhteistyössä järjestöjen, seurakuntien ja kaupungin toimialojen kanssa.	Toiminnan määrä ja laatu, osallistujien määrä
Maahanmuuttaneita osallistuu enemmän toiminnan ja tilaisuuksien järjestämiseen.	Järjestetään erilaista toimintaa ja tilaisuuksia yhdessä maahanmuuttaneiden kanssa.	Tilaisuuksien ja toiminnan määrä
Lisätään maahanmuuttajaväestön tietoisuutta yhdistystoiminnasta.	Järjestetään info- ja keskustelu-tilaisuuksia maahanmuuttaneille yhdistys- ja järjestötoiminnasta.	Yhdistystoimintaa esittelevien tilaisuuksien määrä
Kehitetään toimijoiden välistä viestintää sekä hyödynnetään valtakunnallisia järjestötoimijoita paikallistoiminnan kehittämisessä.	Kotoutumisentukena.fi-verkkopalvelun hyödyntäminen. Eri tahojen säännölliset kokoontumiset.	Verkkopalveluun liittyneet toimijat Loviisassa Verkostokokoonantumisten määrä
Seuranta: Kotouttamistyöryhmässä sekä toimijoiden raporteissa		

Tulevaisuudesta

Tämä kotouttamisohjelma on päivitetty tilanteessa, jossa yhteiskunnassa on suunnitteilla tai toteutumassa suuria uudistuksia liittyen sosiaali- ja terveyspalveluiden ja TE-palveluiden järjestämiseen. Myös kotoutumislaki uudistunee lähitulevaisuudessa.

1.1.2023 sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät Loviisan kaupungilta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi. Tällöin maahanmuuttajapalvelut siirtyvät kaupungin organisaatiossa sivistys- ja hyvinvointikeskukseen. Muutoksessa keskeistä on toimivien yhteistyökäytäntöiden luominen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Lisäksi suunnitteilla on TE-palveluiden järjestämisvastuun siirto kunnille tai kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille vuoden 2024 aikana. Hallituksen esitys asiasta on tämän hetken tiedon mukaan tulossa eduskunnan käsittelyyn syyskuussa 2022.

Uudistuksilla tulee olemaan merkitystä myös kunnassa tehtävään kotouttamistyöhön, vaikka moni käytännön asia on vielä auki. Muutoksista johtuen tätä kotouttamisohjelmaa päivitetään vuonna 2023 ainakin sosiaali- ja terveyspalveluiden ja maahanmuuttajapalveluiden osalta.

Liitteet

Liite 1: Loviisan kotouttamisohjelman laadintaan osallistuneet

Loviisan kaupunki

Perusturvakeskus

Carita Schröder, perusturvajohtaja

Jaana Iivonen, palvelupäällikkö, lasten ja nuorten palvelut

Päivi Sippula, palvelupäällikkö, työikäisten palvelut

Marika Yläraakkola, johtava lääkäri

Senja Kangas, palveluvastaava, vastaanottopalvelut, työikäiset

Monica Sund, palveluvastaava, senioripalvelut

Johnny Haataja, johtava sosiaalityöntekijä, aikuissosiaalityö

Taina Tepponen, tiimivastaava, terveydenhoitaja, terveysterveyst

Kaisu Lempinen, maahanmuuttokoordinaattori, maahanmuuttajapalvelut

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

Kirsi Kinnunen, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Leif Eriksson, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimenpäällikkö

Sofia Hoff, varhaiskasvatuspäällikkö

Timo Tenhunen, koulutuspäällikkö

Merja Sillanpää, kansalaisopiston rehtori, Loviisan kansalaisopisto

Tapani Häkkinen, kirjastonjohtaja, Loviisan pääkirjasto

Päivi Hämäläinen, hyvinvointisuunnittelija

Samira Al-Farr, koordinoiva etsivä nuorisotyöntekijä, Loviisan Ohjaamo

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

Sari Paljakka, elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja

Camilla Pihlman, työllisyyskoordinaattori, työllisyyspalvelut

Järjestöt ja seurakunta

Camilla Stjernvall, toiminnanjohtaja, Loviisan Järjestöt ry

Galina Galkina, sihteeri, Loviisan Seudun Maahanmuuttajat ja Työnhakijat ry

Jaana Ritola, perhetoiminnan koordinaattori, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri

Jaana Huovila, nuorisotyönohjaaja, Agricolan suomalainen seurakunta

Karl af Hällström, vt. kirkkoherra, Agricola svenska församling

Jarmo Sihvonen, puheenjohtaja, Loviisan kristillinen kahvilayhdistys Alfa & Omega ry

Muut tahot

Johanna Kortetjärvi, eteläisen asiakaspalveluyksikön palveluryhmän päällikkö, Kansaneläkelaitos

Minna Mattila, erikoissuunnittelija, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Olli-Pekka Surakka, palvelupäällikkö, yritys- ja rekrytointipalvelut, Itä-Uusimaa, Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Ville Salmi, toimitusjohtaja, Loviisan Asunnot Oy ja Loviisa Kodit Oy